

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 13C/8/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116200554
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 04. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Drimák
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2018:8116200554.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudcom JUDr. Michalom Drimákom, PhD. v právnej veci žalobkyne: V. B. Š., N.. XX.XX.XXXX, A. Q. N. XXA, XXX XX W., právne zastúpenej JUDr. Dáša Komková, advokátka so sídlom Hlavná 27, Prešov, proti žalovanému: V. Š.J., N.. XX.X.XXXX, A. B. XX, B., právne zastúpený JUDr. Zuzana Bejdová, LL.M., advokátka so sídlom Skuteckého 30, 974 01 Banská Bystrica o dlžné výživné takto

rozhodol:

- I. Súd žalobu zamietá.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa sa žalobou označenou ako zmena protinávru na zvýšenie výživného domáhala voči žalovanému, aby súd rozhodol tak, že V. Š., nar. XX.X.XXXX je povinný prispievať na výživu P. Š., nar. XX.X.XXXX sumou 250 Eur mesačne, počnúc dňom 24.10.2013 do dňa 30.9.2015. Spotrebované ročné výživné predstavujúce sumu 6.750 Eur je V. Š., teda žalovaný, povinný zaplatiť do 3 dní odo dňa doručenia rozsudku k rukám matky P. Š., t. j. V. B. Š., na adresu Q. N. XX, W., formou šekovej poukážky. Zároveň žiadala, aby súd konanie o zvýšenie výživného na P. Š., nar. XX.X.XXXX zastavil dňom 1.10.2015.

2. Súd prvej inštancie v pôvodnom konaní vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi oboznámením obsahu celého spisu, pričom dňa 10.10.2016 vydal uznesenie č. k. 13 C 8/2016-94, ktorým konanie zastavil a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, pričom svoje rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil v podstate tým, že žalovala, síce ešte za života svojej dcéry, teda návrhom zo dňa 24.10.2013 zvýšenie výživného na plnoleté dieťa, matka alebo jej P. Š.J., avšak táto na podanie takejto žaloby nie je aktívne vecne legitimovaná.

3. Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie žalovaný, ktorý navrhol, aby odvolací súd uznesenie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Poukázal na to, že súd potvrdením zo dňa 14.01.2016 deklaroval prijatie návrhu na začatie konania, generátorom náhodného výberu bol pridelený na rozhodnutie zákonnému sudcovi a bola pridelená spisová značka konania 13C/8/2016. Návrh na začatie konania obsahoval odlišných účastníkov konania na strane žalobcu, ako aj na strane žalovaného, odlišné skutkové tvrdenia od ktorých sa odvíjal petit žalobného návrhu. Pokiaľ žalobkyňa poukazovala na protinávru uplatnený v konaní sp. zn. 8C/189/2013, dňa 24.10.2013, o tomto protinávru súd do právoplatnosti uznesenia o zastavení predmetného konania, nerozhodol v zmysle vtedy platných ust. O.s.p. (vylúčenie návrhu na samostatné konanie a pod.). Žalovaný má za to, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, čím je naplnený odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1, písm. h) CSP. Žalovaný má zato, že

súd prvej inštancie v prejednávanej veci nemal rozhodovať formou uznesenia, ale mal rozhodnúť o merite veci formou rozsudku vo veci samej. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia súdu prvej inštancie odporca odvodzuje, že dôvodom pre zastavenie konania je skutočnosť, že na podanie žaloby nebola navrhovateľka aktívne vecne legitimovaná (posledná veta bodu 9. str. 5 uznesenia). Pokiaľ súd dospel k uvedenému právnomu záveru, bol povinný rozsudkom žalobu zamietnuť ako nedôvodnú, nakoľko absencia vecnej legitimácie účastníka konania (je jedno či aktívnej, alebo pasívnej), je vždy rozhodnutím vo veci samej podľa ust. § 39 ods. 1 CMP, s poukazom na ust. § 157 CMP (per analogiam). Obrana žalovaného smeruje od začiatku výlučne k preukázaniu, že žalobkyňa nie je nositeľkou práva - nároku na výživné, čo bolo meritom súdneho sporu. Súd sa mal v prvom rade zaoberať otázkou aktívnej a pasívnej vecnej legitimácie v konaní, na čo poukazoval žalovaný vo svojej procesnej obrane. Žalobkyňa v prejednávanej veci nepreukázala, že je nositeľkou hmotného práva, práva na výživné v zmysle Zákona o rodine, čo znamená, že z hmotného práva žalovanému nevyplýva povinnosť prispievať na jej výživu. Preto mal byť návrh na začatie konania rozsudkom zamietnutý ako nedôvodný. V konaní nebolo rozporované účastníkmi konania, že žalovaný nárok na spotrebované výživné svedčí výlučne neb. P. Š., teda tretiemu subjektu, ktorý navyše v čase začatia konania nemal procesnú subjektivitu podľa ust. § 61 CSP. V prejednanom prípade súd prvej inštancie uznesením konanie zastavil. Z obsahu odôvodnenia nie je zrejmé, a ani nevyplýva, na podklade ktorého konkrétneho ustanovenia CSP, resp. CMP, svoje rozhodnutie založil. Vzhľadom k tomu, že žalovaný napadol výrok o zastavení konania, žiada aby odvolací súd zrušil aj výrok o náhrade trov konania, nakoľko obsahovo naň nadväzuje. Žalovaný poukazuje na ustálenú súdnu prax v konaniach podľa O.s.p., kedy úspešnému účastníkovi v konaní o výživné na plnoleté dieťa, bol priznaný nárok na náhradu trov konania. Zákonodarcom vyjadrený materiálny korektív v ust. § 55 CMP predstavuje platformu pre súdne rozhodnutie spočívajúce v priznaní náhrady trov konania vo všetkých typoch mimosporových konaní, ak je to spravodlivé s prihliadnutím na okolnosti toho ktorého prípadu. Spravodlivosť aplikácie uvedeného ustanovenia vidí žalovaný predovšetkým v tom, že svojim konaním nedal žiadnu príčinu na vyvolanie súdneho konania. Práve naopak, je nútený brániť sa voči návrhom, ktoré nemajú oporu v zákone, zaťažujú jeho zdravotný stav, rodinu a rodinný rozpočet.

4. K odvolaniu sa písomne vyjadrila navrhovateľka. Navrhla, aby odvolací súd uznesenie ako vecne správne potvrdil.

5. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací uznesenie súdu prvej inštancie uznesením č. k. 24 Co 11/2017-120 z 9.11.2017 zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, pričom svoje rozhodnutie odôvodnil v podstate tým, že v danom prípade súd prvej inštancie zastavenie konania odôvodnil nedostatkom aktívnej vecnej legitimácie navrhovateľky, keďže predmetom konania je podľa jeho názoru zvýšenie výživného na plnoleté dieťa. Vecná legitimácia vyplýva z hmotného práva a má ju ten, kto je podľa hmotného práva nositeľom uplatneného práva alebo povinnosti. Či je účastník konania vecne legitimovaný (aktívne alebo pasívne), ukáže sa až v konečnom rozhodnutí vo veci. Na rozdiel od toho, spôsobilosť byť účastníkom konania (civilnoprosesnú subjektivitu) má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva (§ 61 CSP). Ustanovenie § 61 CSP sa odvoláva na hmotné právo. Teda od procesnej spôsobilosti (oprávnenia byť účastníkom konania) treba odlišiť vecnú legitimáciu, ktorá predstavuje hmotnoprávny vzťah účastníka konania k prejednávanej veci, a má ju iba ten, kto je subjektom hmotnoprávneho vzťahu, o ktorom sa v konaní rozhoduje. Nedostatok vecnej legitimácie (aktívnej alebo pasívnej) vedie vždy k zamietnutiu návrhu na začatie konania meritorným rozhodnutím (ZSP č. 49/2001).

6. Zároveň odvolací súd uložil súdu prvej inštancie opätovne posúdiť podanie, na základe ktorého bolo začaté súdne konanie podľa jeho obsahu. Je potrebné zobrať do úvahy skutočnosť, že v pôvodnom konaní 8C 189/2013 (okrem návrhu otca na zrušenie vyživovacej povinnosti) nebhá P. Š. žiadala protinávrom zvýšiť výživné. Dňa 30.9.2015, t.j. v priebehu konania po podaní návrhu zomrela, t.j. stratila spôsobilosť byť účastníčkou konania. Súd sa dôsledne vysporiada s ust. § 63, ods. 2 CSP, či navrhovateľka v tomto konaní nie je právnu nástupkyňou navrhovateľky v pôvodnom konaní a či jej aktívna vecná legitimácia v konaní nevyplýva práve z tohto ustanovenia. Až v prípade jednoznačného záveru o absencii vecnej legitimácie navrhovateľky bude dôvodné zamietnutie návrhu formou meritorného rozhodnutia vo veci.

7. Po vrátení veci súd prvej inštancie doplnil dokazovanie listinnými dôkazmi konštatovaním, že na č. I. 85 a nasl. sa nachádza zápisnica o pojednávaní zo dňa 27.9.2016, na č. I. 94 a nasl. je uznesenie tunajšieho

súdu č. k. 13C/8/2016-94 zo dňa 10.10.2016, na č. l. 103 a nasl. je odvolanie odporcu voči uzneseniu súdu prvej inštancie, na č. l. 108 je vyjadrenie navrhovateľky vo vzťahu k vyššie uvedenému uzneseniu súdu prvej inštancie, na č. l. 113 a nasl. je vyjadrenie odporcu k vyjadreniu navrhovateľky, na č. l. 120 a nasl. je uznesenie KS PO č. k. 24Co/11/2017-120 zo dňa 9.11.2017, ktorým bolo zrušené uznesenie súdu prvej inštancie č. k. 13C/8/2016-94 zo dňa 10.10.2016 a napokon na č. l. 126 sa nachádza uznesenie tunajšieho súdu č. k. 26D/1077/2015-21 zo dňa 14.1.2016, ktorým súd konanie po poručiteľke P. Š. zastavil, pričom toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 17.2.2016, ako aj ďalším spisovým materiálom, pričom zistil tento skutkový stav:

8. Žalobkyňa sa žalobou označenou ako zmena protinávru na zvýšenie výživného domáhala voči žalovanému, aby súd rozhodol tak, že V. Š., nar. XX.X.XXXX je povinný prispievať na výživu P. Š., nar. XX.X.XXXX sumou 250 Eur mesačne, počnúc dňom 24.10.2013 do dňa 30.9.2015. Spotrebované zročné výživné predstavujúce sumu 6.750 Eur je V. Š., teda žalovaný, povinný zaplatiť do 3 dní odo dňa doručenia rozsudku k rukám matky P. Š., t. j. V. B. Š., na adresu Q. N. XX, W., formou šekovej poukážky. Zároveň žiadala, aby súd konanie o zvýšenie výživného na P. Š., nar. XX.X.XXXX zastavil dňom 1.10.2015.

9. Svoju žalobu žalobkyňa odôvodnila tým, že na Okresnom súde Prešov je pod sp. zn. 8C 189/2013 vedená právna vec navrhovateľa V. Š. proti odporčyni P. Š. o zrušenie výživného pre plnoleté dieťa. V tomto konaní písomným podaním zo dňa 24.10.2013 v predmetnej právnej veci na základe prezidiálnej plnej moci ako splnomocnená osoba na zastupovanie jej dcéry P. Š. prostredníctvom právneho zástupcu JUDr. Dáši Komkovej navrhla konajúcejmu súdu, aby súd zvýšil sumu vyživovacej povinnosti V. Š., otca P. Š., zo sumy 106 Eur na sumu 250 Eur počnúc dňom podania protinávru, t. j. dňom 24.10.2013 do budúca. Ďalej konštatovala, že dňa 30.9.2015 jej dcéra P. Š. zomrela. Napriek jej úmrtiu žiadala súd, aby rozhodol o zvýšení vyživovacej povinnosti odo dňa 24.10.2013, t. j. odo dňa podania protinávru v konaní 8C 189/2013 do dňa 30.9.2015, t. j. do dňa úmrtia dcéry. Svoj návrh odôvodnila zvýšenými výdavkami na starostlivosť o dcéru P. Š. v rozhodnom období ako aj skutočnosťou, že žalovaný, t. j. otec P. Š., odo dňa dosiahnutia jej plnoletosti nezaplatil ani jednu pravidelnú splátku výživného. Poukázala na skutočnosť, že dosiahnutím plnoletosti jej dcéry, ktorá potrebovala sústavnú 24-hodinovú starostlivosť, jej bol znížený príspevok na jej opatrovanie zo sumy 265 Eur mesačne na sumu 220 Eur mesačne, nakoľko práve dosiahnutím plnoletosti vzniklo jej dcére právo na sociálny príspevok. Aj keď toto právo uplatnila na Sociálnej poisťovni riadne a včas, právny nárok jej Sociálna poisťovňa začala vyplácať až v mesiaci november 2013. Takto sa jej dcéra ocitla v existenčných problémoch ohrozujúcich jej zdravotný stav. Finančné problémy bola nútená riešiť sústavnými pôžičkami od svojej matky R. R., ktorá je toho času na starobnom dôchodku a bola jej ochotná požičať peniaze z jej úspor. Žalovaný sa počas života dcéry žiadnym spôsobom o dcéru nezaujímal, opustil spoločnú domácnosť 7 týždňom po prepustení dcéry z pôrodnice. Následne bola žiadosť o rozvod manželstva, dcéra P. bola uznaná lekárskou posudkovou komisiou za zdravotne ťažko postihnutú, ktorej výchova je zvlášť mimoriadne náročná. Vyžadovala si 24-hodinovú osobnú starostlivosť a sústavný dohľad. Otec dieťaťa sa po celé obdobie o svoju dcéru nezaujímal, nenavštevoval ju, ani žiadnym iným spôsobom sa nepodieľal na jej výchove. Usiloval sa o zapretie otcovstva. Vyživovaciú povinnosť určenú súdom si plnil nepravidelne, snažil sa jej zbaviť, resp. ju znížiť na minimálnu možnú mieru. Ďalej vo svojej žalobe poukázala na výdavky, ktoré mala v súvislosti so starostlivosťou o svoju dcéru, konkrétne konštatovala výdavky vo vzťahu k strave, pričom mesačné náklady na špeciálnu stravu odhadla na sumu 180 Eur mesačne, taktiež lieky, ktorých názvy aj špecifikovala, ich mesačné náklady na lieky odhadla na sumu 100 Eur mesačne, hygienické potreby, pričom tiež mesačné náklady odhadla na sumu 256 Eur, a teda v úhrne táto suma predstavovala v rozhodnom období sumu 536 Eur každý mesiac. To znamená, existenčné potreby dcéry pozostávajúce zo stravy, liekov a hygienických potrieb. Ďalej aspoň príkladmo uviedla, že dcére musela zakúpiť medicínsky prístroj ZEST Medolight RED plus ZEST Massager v sume 549 Eur, Benecykl - invalidný vozík plus zimný vak a špeciálne koliesko na vozík spolu v sumu 1263 Eur a poukázala aj na výdavky spojené s pohrebom zo dňa 2.10.2015 spolu v sume 768 Eur. S ohľadom na podstatnú zmenu pomerov na strane dcéry s poukazom na spotrebované výživné a na predložené skutočnosti navrhla, aby súd vydal rozsudok ako je uvedené vyššie.

10. Písomným podaním doručeným súdu 17.3.2016 sa k žalobe žalobkyne prostredníctvom svojej právnej zástupkyne vyjadril žalovaný s tým, že uviedol, že v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 8C 189/2013 sa žalovaný domáhal zrušenia vyživovacej povinnosti voči dcére P. Š., vo veci prebehlo pojednávanie dňa 24.1.2014, ktoré súd odročil na neurčito za účelom rozhodnutia o návrhu

navrhovateľa vo veci spôsobilosti odporkyne byť účastníkom konania. Súd uznesením dňa 30.5.2014 prerušil toto konanie až do právoplatnosti skončenia konania vedeného Okresným súdom Prešov pod sp. zn. 24 PS 13/2014, ktorým bolo z úradnej moci začaté konanie o pozbavení spôsobilosti na právne úkony P. Š.. Uznesením zo dňa 3.2.2016 bolo konanie zastavené z dôvodu neodstrániteľnej prekážky na strane odporkyne, ktorá zomrela dňa 30.9.2015. Ďalej žalovaný konštatoval, že konanie vo veci vyživovacej povinnosti plnoletého dieťaťa môže začať iba na návrh, a teda aktívne vecne legitimované v tomto konaní je výlučne plnoleté dieťa. Avšak plnoleté dieťa, ako oprávnená osoba, zomrelo dňa 30.9.2015. Návrh na začatie konania bol podaný na tunajší súd dňa 23.11.2015. Návrh na začatie konania podala tretia neoprávnená osoba. Ďalej konštatoval, že zastúpenie na základe plnomocenstva zaniká smrťou splnomocniteľa. Ďalej žalovaný dôvodil tým, že je tu absencia hmotnoprávnej podmienky priznania žalovaného nároku, nakoľko žalobkyňa sa podaným návrhom domáha úhrady nákladov, ktoré vznikli nebohej dcére počas jej života. Žalobkyňa pripojenými prílohami deklarovala rozsah vynaložených nákladov nebohej na stravu, lieky, hygienické potreby, medicínsky prístroj, invalidný vozík a uplatnila si tiež náklady spojené s pohrebom nebohej dcéry. Z hmotnoprávneho hľadiska je podľa jeho názoru možné priznať, resp. upraviť výživné na plnoleté dieťa len od momentu podania návrhu na začatie konania. Preto uvedené náklady nie je možné prejednať v predmetnom konaní. Navrhol, aby súd vzhľadom na vyššie uvedenú právnu argumentáciu návrh, resp. žalobu zamietol ako nedôvodnú. V prípade úspechu žiadal zaviazat' žalobkyňu k náhrade trov konania.

11. Na pojednávaní konanom 27.9.2016 právna zástupkyňa žalobkyne uviedla, že zotrúva na svojom návrhu, nakoľko v čase podania protinávrhu, t. j. 24.10.2013, P. Š., dcéra žalobkyne, ešte žila, a preto žiada o priznanie výživného za čas, odkedy bol návrh podaný až do úmrtia P. Š. s tým, že konštatovala, že dieťa bolo ťažko zdravotne postihnuté, a preto bolo potrebné vynakladať zvýšené finančné prostriedky na zabezpečenie jej potrieb. Ďalej uviedla, že z pôvodného konania 8C 189/2013 o zrušenie výživného pre plnoleté dieťa títo účastníci sa premietli z tohto konania do aktuálne vedeného konania pod sp. zn. 13C 8/2016. Je na zvážení súdu, či to bude prípadné výživné vo výške 250 Eur alebo iná suma, avšak dcéra žalobkyne, t. č. už nebohá, bola dospelá, potrebovala iné zdravotné prostriedky, ktoré musela uhrádzať a doplatiť jej matka. Ďalej konštatovala, že aktívna vecná legitimácia je podľa jej názoru ešte daná z pôvodného sporového konania.

12. Právna zástupkyňa žalovaného na vyššie uvedenom pojednávaní konštatovala, že návrh je podaný v mene žalobkyne, nie nebohej dcéry, a podľa jej názoru žalobkyňa nepreukázala, z čoho odvíja svoje právo na žalovanú sumu voči žalovanému titulom výživného alebo dlžného výživného. Ďalej konštatovala, že v pôvodnom konaní 8C 189/2013, kde bol navrhovateľom terajší žalovaný, p. V. Š., a žalovanom v tomto pôvodnom konaní bola nebohá dcéra P. Š., tak v tomto konaní sa navrhovateľ domáhal zrušenia platenia výživného na svoju plnoletú dcéru. Účastníkom bol žalovaný a nebohá dcéra, síce zastúpená svojou matkou, žalobkyňou v tomto konaní, ale nie samotná žalobkyňa. Konanie 8C 189/2013 bolo prerušené kvôli konaniu 24Ps 13/2014, kde sa prejednávalo pozbavenie spôsobilosti na právne úkony nebohej P. Š.. Následne bol podaný protinávrh, podľa názoru právnej zástupkyne žalovaného správne vylúčený na samostatné konanie, ktoré aktuálne prebieha, pričom záverom konštatovala, že odvíjať aktívnu vecnú legitimáciu z pôvodného konania do tohto konania, je právne vadné. Titulom dlžného výživného nie je možné toto plnenie priznať.

13. Aktuálne vedené konanie 13C 8/2016 o dlžné výživné medzi žalobkyňou V. B. Š. proti žalovanému V. Š. je na tunajšom súde vedené od 23.11.2015, pričom táto vec bola vylúčená z veci tunajšieho súdu vedenej pod sp. zn. 8C 189/2013 o zrušenie výživného pre plnoleté dieťa, kde navrhovateľom bol V. Š. a odporkyňou P. Š., jeho dcéra. V konaní 8C 189/2013 bol dňa 24.10.2013 podaný protinávrh matky plnoletého dieťaťa P. Š. v tom zmysle, ako je uvedené v aktuálne vedenom konaní, teda s petitom v aktuálne vedenom konaní. Konanie 8C 189/2013 bolo uznesením tunajšieho súdu z 3.2.2016 zastavené z toho dôvodu, že odporkyňa P. Š., nar. XX.X.XXXX zomrela XX.X.XXXX. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 4.3.2016. V konaní tunajšieho súdu vedenom pod sp. zn. 24Ps 13/2014 sa začalo ex offo konanie o pozbavenie spôsobilosti na právne úkony odporkyne P. Š., nar. XX.X.XXXX. Toto konanie začalo 18.3.2014. Rozsudkom tunajšieho súdu sp. zn. 24Ps 13/2014-102 z 12.6.2015 bola P. Š. obmedzená spôsobilosť na právne úkony v tom rozsahu, že nie je spôsobilá samostatne konať, vystupovať pred úradmi a inštitúciami, pred správnymi štátnymi orgánmi, uzatvárať zmluvy a dohody finančného majetkového charakteru, uzatvárať právne úkony týkajúce sa nehnuteľností, uzatvárať spotrebiteľské zmluvy, samostatne preberať dôchodok, prípadne iné štátne sociálne dávky, disponovať finančnými prostriedkami a majetkovými hodnotami. Zároveň bol P. Š. ustanovený opatrovník, jej matka,

V. B. Š. dňom právoplatnosti rozsudku. Uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 9Cop 17/2015-134 zo dňa 22.12.2015 bol zrušený rozsudok č.k. 24Ps 13/2014 - 102 zo dňa 12.6.2015 a konanie bolo zastavené z dôvodu, že vyšetrovaná P. Š. zomrela XX.X.XXXX, t.j. počas odvolacieho konania. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 11.1.2016.

14. Na pojednávaní konanom 24.4.2018 právna zástupkyňa žalobkyne uviedla, že navrhovateľka v tomto konaní má podľa jej právneho názoru aktívnu legitímáciu a poukázala aj na § 63 ods. 2 CSP vo vzťahu k tejto aktívnej legitímácii, pričom do úvahy prichádzajú ako dedičia teda rodičia, t.j. matka a otec tejto poručiťky, pričom konštatovala, že je potrebné posúdiť otázku či otec má byť zviazaný do smrti dcéry zaplatiť výživné za svoje dieťa. V prípade úspechu si uplatnila náhradu trov konania a uviedla, že nemá návrhy na doplnenie dokazovania.

15. Právna zástupkyňa žalovaného na tomto pojednávaní uviedla, že návrh z konania vo veci 8C/189/2013, pričom toto konanie bolo vyvolané odporcom bol vylúčený na samostatné konanie do aktuálne prebiehajúceho konania 13C/8/2016. Je nesporným faktom, že dcéra rodičov Š. zomrela XX.X.XXXX, pričom právna zástupkyňa odporcu poukázala na to, že v bode 17. zrušujúceho uznesenia KS PO sp. zn. 24Co/11/2017 je uvedené, že je potrebné zaoberať sa prechodom vecnej legitímácie z P. Š. nebohej na navrhovateľku, t.j. jej matku. Rovnako tak potreba rozhodnúť meritórne teda rozsudkom. Ďalej právna zástupkyňa odporcu dôvodila, že nie je preukázaný prechod procesných a hmotnoprávných nárok nebohej P. na jej matku v tomto konaní navrhovateľky. Rovnako tak konštatovala, že zo strany právnej zástupkyne navrhovateľky nebola preukázaná univerzálna sukcesia ako prostriedok procesného útoku. Navrhovateľka nepreukázala prechod, teda aktívnu legitímáciu v tomto konaní. Uviedla, že úlohou súdu nie je skúmať dedičské nároky. Poukázala na uznesenie tunajšieho súdu č. k. 26D/1077/2015-21 zo dňa 14.1.2016, ktorým bolo konanie po poručiťke P. Š.J. zastavené z dôvodu nemajetnosti, pričom toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 17.2.2016. Dedičmi do úvahy prichádzali a takto to bolo ustálené v dedičskom konaní obaja rodičia v 2. dedičskej skupine v zmysle OZ. Navrhla rozsudkom zamietnuť žalobu v celom rozsahu, v prípade úspechu si uplatnila náhradu trov konania a konštatovala, že nemá návrhy na doplnenie dokazovania.

16. Na základe vyššie zisteného skutkového stavu súd prvej inštancie právne uzatvára:

17. Podľa § 39 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej CMP) rozsudkom rozhoduje súd vo veci samej.

18. Podľa § 39 ods. 2 CMP tento zákon ustanovuje, kedy súd rozhoduje vo veci samej uznesením.

19. Podľa § 155 CMP konanie sa začína len na návrh.

20. Podľa § 156 CMP, účastníkmi konania vo veciach výživného plnoletých osôb sú navrhovateľ a osoba, ktorá je podľa návrhu povinná platiť výživné.

21. Podľa § 157 CMP, rozsudok vo veciach výživného možno na návrh zmeniť, alebo zrušiť, ak sa zmenia pomery.

22. Podľa § 65 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine, výživné plnoletých detí upraví súd len na návrh. Ako už bolo spomenuté, na tento návrh je oprávnené výlučne plnoleté dieťa.

23. V aktuálne prebiehajúcom konaní, teda 13C 8/2016 je zrejmé, že v tomto konaní sa matka nebohej P. Š. ako žalobkyňa domáha zaplataenia dlžného výživného na svoju nebohú dcéru P. Š. proti otcovi tohto dieťaťa, teda otcovi P. Š.. Návrh bol síce podaný osobne dňa 23.11.2015, t. j. po úmrtí P. Š., ktorá zomrela XX.X.XXXX, avšak z obsahu tohto návrhu je zrejmé, že sa jedná o totožný predmet konania ako v návrhu zo dňa 24.10.2013 (s výnimkou kapitalizovaného spotrebovaného zročného výživného), pôvodne vo veci 8C 189/2013 s tým, že okrem zvýšenia výživného na dcéru P. Š. na sumu 250 Eur mesačne počnúc podaním návrhu, t. j. 24.10.2013 do budúcnosti, sa matka domáhala v konaní 13C 8/2016 aj návrhy spotrebovaného zročného výživného predstavujúce 6.750 Eur proti otcovi P. Š., teda v tomto konaní žalovanému.

24. Z ustanovenia § 156 CMP jednoznačne vyplýva, že účastníkmi konania vo veciach výživného plnoletých osôb sú navrhovateľ a osoba, ktorá je podľa návrhu povinná platiť výživné, t. j. v tomto prípade P. Š. a jej otec, v aktuálnom konaní žalovaný. Návrh však za svoju dcéru P. Š., ktorá bola ťažko zdravotne postihnutá, podala jej matka, v aktuálne prebiehajúcim konaní žalobkyňa V. B. Š.. Je však nutné konštatovať, že vo veci tunajšieho súdu vedenej pod sp. zn. 24Ps 13/2014 o pozbavenie spôsobilosti na právne úkony P. Š. toto konanie bolo právoplatne zastavené práve z dôvodu úmrtia P. Š. a táto nikdy nebola právoplatne pozbavená spôsobilosti na právne úkony. Z už spomínaného ustanovenia § 156 CMP vyplýva, že aktívne vecne legitimovaným pre podanie návrhu vo veciach výživného plnoletých osôb je jedine plnoleté dieťa. V tomto konaní žalovala, síce ešte za života svojej dcéry, teda návrhom zo dňa 24.10.2013 zvýšenie výživného na plnoleté dieťa, matka alebo jej P. Š., avšak táto na podanie takejto žaloby nie je aktívne vecne legitimovaná.

25. Z obsahu aktuálneho spisu ako aj vyššie uvedených pripojených spisom vyplýva, že nebohá P. Š. bola ťažko zdravotne postihnutou osobou, avšak zároveň nebola právoplatne pozbavená spôsobilosti na právne úkony, a preto bola aktívne vecne legitimovaná na prípadné podanie návrhu na zvýšenie výživného pre seba ako pre plnoletú osobu.

26. Súd v žiadnom prípade nespochybňuje zvýšené náklady matky ani enormnú náročnosť, ktorú musela vyvinúť, pri starostlivosti o takto ťažko zdravotne postihnutú dcéru, avšak pre podanie návrhu na začatie konania vo veciach výživného plnoletého dieťaťa, matka nie je aktívne vecne legitimovaná. Žalobkyňa - matka síce argumentovala, že návrh podala na základe tzv. prezidiálnej plnej moci vyplývajúcej z notárskej zápisnice N 23/2014, Nz 666/2014, NCRIs 668/2014 zo dňa 10.1.2014, avšak v tejto notárskej zápisnici je priamo uvedené, že P. Š. bola zdravotne ťažko postihnutá, ktorá nemôže písať zo zdravotných dôvodov, preto boli pribraní svedkovia V. W. a Q. H.. Navyše súd akcentuje tú skutočnosť, že v znaleckom posudku č. XX/XXXX z 24.6.2014 znalca V. S. je konštatované, že posudzovaná osoba P. Š. nie je spôsobilá si sama vybavovať svoje finančné a písomné záležitosti, nemôže vystupovať pred súdmi ani inými orgánmi a doporučoval úplné pozbavenie spôsobilosti na právne úkony.

27. Súd považuje za potrebné tiež uviesť, že už vo svojom návrhu označenom ako zmena protinávrhu na zvýšenie výživného, žalobkyňa konštatuje, že žalovaný V. Š., teda otec alebo jej P. Š. odo dňa dosiahnutia jej plnoletosti nezaplatil ani jednu pravidelnú splátku výživného. Súd však uvádza, že otcovi P. Š. bola rozsudkom tunajšieho súdu uložená vyživovacia povinnosť vo výške 106 Eur mesačne, preto matka sa mohla domáhať výkonu rozhodnutia vo vzťahu k tejto vyživovacej povinnosti pre svoju dcéru (rozsudok tunajšieho súdu sp. zn. 27P 3431/2008 - 111 zo dňa 19.1.2010, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 23.2.2010).

28. Súd prvej inštancie ďalej považuje za potrebné uviesť, že adresátom vyživovacej povinnosti aj pri plnoletých osobách je výlučne toto plnoleté dieťa tak ako len plnoleté dieťa je aktívne vecne legitimované na podanie samotného návrhu. V danom prípade je však zrejmé, že plnoleté dieťa trpelo takým postihnutím, že nemohlo návrh podať samé za seba, avšak zároveň ani nebolo pozbavené spôsobilosti na právne úkony. Nie je vylúčené, že žalobkyňa, teda matka P. Š., sa môže domáhať finančných nárokov voči žalovanému otcovi alebo jej P. Š. iným typom žaloby, avšak nie je možné jej vzhľadom na vyššie uvedené prisvedčiť aktívnej vecnej legitimácii tejto matky plnoletého dieťaťa ako žalobkyne. Z týchto dôvodov súd musel v zmysle platnej právnej úpravy konanie zastaviť.

29. Podľa § 62 CSP ak strana nemá procesnú subjektivitu, súd konanie zastaví.

30. Podľa § 63 ods. 1 CSP ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať.

31. Podľa § 63 ods. 2 CSP v konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve.

32. Čo sa týka pokynu odvolacieho súdu vo vzťahu k vyporiadaniu sa s otázkou, či žalobkyňa v tomto konaní nie je právnou nástupkyňou a či je aktívne vecne legitimovaná, súd prvej inštancie súc viazaný právnym názorom odvolacieho súdu konštatuje, že z uznesenia tunajšieho súdu č. k. 26 D 1077/2015-21 zo dňa 14.1.2016 vyplýva, že dedičské konanie po nebohej P. Š. (osoby oprávnenej z vyživovacej

povinnosti) bolo zastavené (právoplatné 17.2.2016), pretože nebol zistený žiaden majetok poručiteľky. K dedeniu boli povolaní ako dedičia zo zákona v 2. dedičskej skupine rodičia poručiteľky (strany sporu v tomto konaní). Z uvedeného preto podľa názoru súdu nie je možné vyvodiť aktívnu vecnú legitimáciu žalobkyne - matky v tomto konaní, nakoľko za predpokladu existencie majetku, resp. majetkových práv by dedili obaja rodičia poručiteľky - žalobkyňa aj žalovaný v tomto konaní, nakoľko poručiteľka zomrela bez zanechania závetu ako slobodná a bezdetná.

33. Napokon uznesenie o zastavení konania bolo právnou zástupkyňou žalobkyne vyhodnotené ako vecne správne a navrhovala ho potvrdiť (č. I. 108 spisu), pričom súd v tomto aktuálnom rozhodnutí rozhodol rozsudkom tak, ako je to uvedené v jeho výrokovej časti..

34. Podľa č. 1 veta prvá CMP súd postupuje v konaní v súlade s ochranou verejného záujmu a práv zaručených zákonom a prihliada na dobré mravy.

35. Podľa § 55 CMP súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé.

36. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

37. Súd prvej inštancie mal na zreteli, že v zrušujúcom rozhodnutí odvolacieho súdu č. k. 24Co 11/2017-120 z 9.11.2017 je v závere konštatované, že súd prvej inštancie rozhodne o trovách konania podľa § 255 ods. 1 CSP, pričom však vzhľadom na špecifickosť konania a jeho priebeh má súd za to, že je namieste aplikácia § 257 CSP z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

38. Podľa 257 C.s.p., výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Ide skutočne o zmiernenie dôsledku právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania zavedením moderačného absolučného práva. Toto ustanovenie je výrazom skutočnosti, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kauzistický, aby postihol celú rozmanitosť života, práva sa dotvára sudcovským výkladom v medziach ustanovených všeobecnými podmienkami uvedenými v zákona za splnenia ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru o náhrade trov konania než by plynul z použitia všeobecných zásad náhrady trov konania. Civilný sporový poriadok vyžaduje pre realizáciu tohto sudcovského moderačného práva, aby v danom prípade išlo o výnimočne okolnosti a dôvody hodné osobitného zreteľa. Aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy v prípadoch charakteristických sociálnym aspektom, ktorý vystupuje do popredia vtedy, keď povinná strana nemôže uhradiť náhradu trov konania z dôvodov, ktoré sama nezavinila alebo ich môže nahradiť len s veľkými ťažkosťami. V týchto prípadoch súd zohľadňuje osobné, majetkové, zárobkové aj iné pomery oboch strán, prihliada na postoj strán v konaní a prípadne iné okolnosti a môže dospieť k záveru o úplnom nepriznaní trov konania úspešnej strane alebo o nepriznaní čiastočnom a to práve s ohľadom na intenzitu preukázaných dôvodov hodných osobitného zreteľa (sp.zn. II.ÚS 563/2011-16 zo dňa 08.12.2011).

39. Jednou zo skupín kedy sa realizuje toto sudcovské moderačné právo je sociálny aspekt, ktorý vystupuje do popredia vtedy, keď povinná strana nemôže uhradiť trovy konania alebo ich môže uhradiť len s veľkými ťažkosťami. V takýchto prípadoch súd zohľadňuje osobné, majetkové a zárobkové pomery strán. Prihliada aj na okolnosti, ktoré viedli k podaniu takéhoto návrhu a výnimočnosť týchto okolností spočíva aj na okolnostiach na stranách sporu.

40. Z obsahu spisu ako aj zo samotnej žaloby a jej príloh vyplýva, aké vysoké boli výdavky žalobkyne - matky vo vzťahu k zdravotne ťažko postihnutej dcére (zdravotné pomôcky, hygienické potreby, strava), pričom žalovaný - otec neprejavoval ani minimálnu snahu odhliadnuť, od výživného, finančne uľahčiť situáciu, kde matka zabezpečovala starostlivosť o ťažko postihnuté dieťa.

41. Z tlačiva k žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov vyplýva, že žalobkyňa sa nemohla zamestnať práve kvôli permanentnej starostlivosti o zdravotne ťažko postihnuté dieťa., pričom si nemohla vytvárať úspory a pracovne zaradená bola až pracovnou zmluvou zo dňa 30.10.2015 od 1.11.2015 v obci Q. s hrubou mzdou 432 eur. Priznanie trov konania oproti žalobkyňi by malo na jej finančnú situáciu nepochybne negatívny dopad.

42. Napokon uznesením tunajšieho súdu č. k. 13 C 8/2016-72 zo dňa 17.5.2016 bolo žalobkyni priznané oslobodenie od súdnych poplatkov nad sumu 100 eur. Do úvahy však treba vziať aj celkový charakter konania, kde žalobkyňa - matka zdravotne ťažko postihnutého dieťaťa sa domáha od otca tohto dieťaťa úhrady časti nákladov na starostlivosť počas života tohto dieťaťa. Zaviazanie žalobkyne na náhradu trov konania by podľa názoru súdu bolo v rozpore s dobrými mravmi.

43. Dôvody hodné osobitného zreteľa sa môžu tiež týkať sociálnej situácie účastníkov. V takomto prípade je potrebné pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa prihliadať na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery oboch (všetkých) účastníkov, teda nielen toho, koho by postihovala povinnosť nahradiť trovy, ale aj toho, ktorého majetková sféra by bola použitím výnimočného ustanovenia dotknutá. Do úvahy treba brať tiež také okolnosti, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nároku. Na základe uvedeného z dôvodu, že žalobkyňa je v nesporne horšej finančnej situácii ako žalovaný, má súd za to, že existujú dôvody hodné osobitného zreteľa na jej strane pre výnimočné nepriznanie náhrady trov konania žalovanému, opätovne pri zohľadnení predmetu konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 62 ods. 2 CMP odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.